

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

Közfelügyeleti minőségellenőrzések

Molnár Csilla
Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Főosztály
főosztályvezető

2015. szeptember 3.

Témák:

- Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Hatóság feladatai
- Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók köre
- Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Hatóság által alkalmazható szankciók, a szigorítások oka
- A hatósági minőségellenőrzések eredményei
- Minőségellenőrzések során feltárt legsúlyosabb hiányosságok
- Szakmai szkepticizmus
- Ellenőrző listák
- Kontroll alapú megközelítés
- Tervezés és végrehajtás

Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Hatóság

- A Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény (a továbbiakban Kkt.) 2013. július 1-jén hatályba lépett módosítása értelmében a könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatok ellátásáért a közfelügyeleti hatóság felelős.
- E feladatok ellátására a Kormány – 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendeletben – a nemzetgazdasági minisztert jelölte ki.
- A Nemzetgazdasági Minisztérium SZMSZ-e alapján a könyvvizsgálói közfelügyeleti feladatokat a Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Főosztály látja el **(ÚJ!)**
- Közfelügyeleti rendszert működteti, melynek célja, hogy a könyvvizsgálói tevékenység gyakorlása
 - átlátható,
 - ellenőrizhető,
 - számon kérhető legyen és
 - a közérdek megfelelően érvényesüljön.

A közfelügyeleti hatóság feladatai bővülnek

1. Végrehajtja a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók könyvvizsgálóinak **minőségellenőrzését, rendkívüli minőségellenőrzését**
2. **Közvetlen vizsgálatot** folytat le a szolgáltatást igénybe vevők érdekét veszélyeztető esetben (bármely könyvvizsgálónál)
3. **Vizsgálja és értékeli** a könyvvizsgálói közfelügyeleti rendszer részelemeit:
 - a) Könyvvizsgálói tevékenység végzésének engedélyezését, a kamarai nyilvántartások vezetését
 - Minősítések megadása/visszavonása a hatóság feladata lett, az MNB jóváhagyási jogot kapott **(ÚJ!)**
 - b) Szakmai standardok kialakítását és elfogadását
 - jóváhagyási joga van a közfelügyeleti hatóságnak **(ÚJ!)** Kkt. 4. § (5) b)
 - szakmai standard megalkotására kötelezheti a kamarát **(ÚJ!)** Kkt. 189. § (3)
 - kikéri az MNB egyetértését **(ÚJ!)** Kkt. 189. § (3a)
 - c) Szakmai továbbképzési rendszer működését
 - d) Minőségbiztosítási rendszer működését
 - e) Fegyelmi eljárásokat
4. **Átláthatósági jelentések** közzétételét és tartalmát ellenőrzi.

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók köre bővült

Kkt.:

- a) az a gazdálkodó, amelynek átruházható értékpapírjait az Európai Gazdasági Térség valamely államának szabályozott piacán kereskedésre befogadták,
- b) amit egyéb jogszabály közérdeklődésre számot tartónak minősít.

Tpt.:

Közérdeklődésre számot tartó kibocsátónak minősül
a szabályozott piacra bevezetett értékpapír kibocsátója.

Hpt.:

Közérdeklődésre számot tartó hitelintézet: a törvény hatálya alá tartozó hitelintézet,
kivéve az MNB, az MFB és a Exim Bank Zrt.; **(ÚJ!)**
(eddig: mfö.: nagyobb mint 500 mrd Ft)

Bit.:

Közérdeklődésre számot tartó biztosító és viszontbiztosító: a biztosító és viszontbiztosító,
kivéve a kisbiztosító és kölcsönös biztosító egyesület 2016.01.02-től hatályos **(ÚJ!)**
(eddig: az éves bruttó díjbevétele elérte az 1 milliárd 500 millió forintot).

Bszt.:

Közérdeklődésre számot tartó befektetési vállalkozás: a törvény hatálya alá tartozó bef.
vállalkozás ide nem értve MNB, ÁK, ÁKK. **(ÚJ!)**
(eddig: mfö.: nagyobb mint 500 mrd Ft)

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók száma	2014	2015	2016
Tőzsdén jegyzett cégek	49	55	54
Hitelintézetek	16	11	165
Biztosító társaságok	26	28	32
Befektetési vállalkozások	7	8	90
Összesen:	98	102	341 !!

Közfelügyeleti hatóság által alkalmazható szankciók köre bővült

A „nem felelt meg” eredménnyel zárult minőségellenőrzés esetén a közfelügyeleti hatóság a következő intézkedéseket alkalmazhatja:

1. kötelezés továbbképzésen való részvételre,
2. figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére,
3. fegyelmi eljárás kezdeményezése,
4. kötelezés könyvvizsgálat ismételt elvégzésére vagy a könyvvizsgálói jelentés visszavonására,
- 6. pénzbírság kiszabása, (könyvvizsgáló esetén: 100 eFt-tól 100 mFt-ig , könyvvizsgáló cég esetén: 100 eFt-tól 500 mFt-ig terjedhet) (ÚJ!)**
- 7. a Kkt. 49. §-a szerinti minősítés megvonása, (ÚJ!)**
- 8. a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység gyakorlásától történő eltiltás (az eltiltás 3 évig terjedhet) (ÚJ!)**

Kamarai fegyelmi eljárások vizsgálata

Megállapítások

I. fok: Fegyelmi bizottság:

- Enyhe szankciók
- Túl sok „enyhítő körülmény” figyelembe vétele
- Nem konzekvens döntések

II. fok: Elnökség

- Az enyhe szankciók további enyhítése
- A fegyelmi bizottság döntéseinek megkérdőjelezése

Javaslatok:

- A tagdíjfizetéssel és kredit pontokkal kapcsolatos eljárások egyszerűsített kezelése
- A körülmények konzekvens kezelése
- Szigorúbb szankciók, amelyeknek **van visszatartó ereje**
- II. fokon csak akkor változtassanak az I. fokú döntésen, ha új körülmény merült fel, és az megfelelően ki lett vizsgálva

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók könyvvizsgálói

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodónál könyvvizsgálatot végző könyvvizsgálók	2013	2014	2015
BIG4 cégeknél dolgozó könyvvizsgálók	23	23	24
Kisebb hálózatoknál dolgozó könyvvizsgálók	7	7	5
Kisebb könyvvizsgáló cégeknél dolgozó könyvvizsgálók vagy egyéni könyvvizsgálók	16	15	68
Összesen	46	45	97!!

Közérdeklődésre számot tartó gazdálkodónál könyvvizsgálatot végző könyvvizsgáló cégek	2013	2014	2015
BIG4 cégek	4	4	4
Kisebb hálózatok	5	4	4
Kisebb könyvvizsgáló cégek vagy egyéni könyvvizsgálók	16	14	60
Összesen	25	22	68!!

Eredmények

Könyvvizsgáló	2013	2014
Megfelelt	81 %	56 %
Megfelelt, megjegyzéssel	8 %	5 %
Nem felelt meg	11 %	39 %
Összesen	100 %	100 %

Könyvvizsgáló cég	2013	2014
Megfelelt	79 %	50 %
Megfelelt, megjegyzéssel	16 %	13 %
Nem felelt meg	5 %	37 %
Összesen	100 %	100 %

Minőségellenőrzések során feltárt legsúlyosabb hiányosságok

1. Nagyon alacsony könyvvizsgálati díj
2. Független minőségvizsgáló hiánya
3. IFRS tapasztalat és tudás nélkül vállalnak el IFRS beszámoló könyvvizsgálatát
4. Szakmai szkepticizmus hiánya
5. Informatikai rendszerek vizsgálatának hiánya
6. Ellenőrző listák automatikus pipálása alátámasztó dokumentumok nélkül
7. Kontroll alapú könyvvizsgálat teljes hiánya
8. A könyvvizsgálati munka tervezése és végrehajtása között nincs összhang

Szakmai szkepticizmus hiánya I.

1. vezetés becslése (eredménymenedzsment) – a korábbi becslések eredményessége fontos
2. szakértői anyagok
 - vezetés szakértője által készített jelentést nem nézi meg a könyvvizsgáló
 - a könyvvizsgáló saját szakértője által készített jelentést nem nézi meg a könyvvizsgáló
3. más könyvvizsgáló véleményére való támaszkodás
 - átalakuláskor a könyvvizsgáló más könyvvizsgáló által kiadott jelentésre támaszkodik
 - könyvvizsgáló váltásnál az új könyvvizsgáló nem vizsgálja a nyitó egyenlegeket
 - konszolidálásnál a csoport könyvvizsgáló támaszkodik a komponens könyvvizsgálók véleményére

Szakmai szkepticizmus hiánya II

4. könyvvizsgálati bizonyítékok: megerősítők hova érkeznek?
eredetiek-e?
5. mintaválasztás: meg kell győződni arról, hogy a teljes sokaság megegyezik a főkönyvvel, eredménykimutatást általában nem lehet mintaválasztással vizsgálni
6. szokatlan ügyletek: pl. az ügyféllel való kapcsolattartás módja:
„személyes kapcsolattartás”
7. kapcsolt felekkel folytatott ügyletek
8. ellenőrző hatóságok határozatai/jegyzőkönyvei mit tartalmaznak (nem komoly/nem adják oda, stb.)
9. stb.

Ellenőrző listák automatikus pipálása alátámasztó dokumentumok nélkül

- Bizonyos területeken (pl. csalási kockázat felmérése, IT kockázat felmérése, fordulónap utáni események vizsgálata, stb.) a könyvvizsgálati dokumentáció a „kipipált” ellenőrző listán kívül semmilyen dokumentumot sem tartalmazott
- Sok esetben a könyvvizsgálati munkaprogram standardizált, a könyvvizsgáló „nem szabta a megbízásra” azokat.

- A Közfelügyeleti hatóság megítélése szerint egy ellenőrzőlista vagy egy sablon munkaprogram „kipipálása” **nem** jelent elegendő bizonyosságot arra vonatkozóan, hogy a szükséges könyvvizsgálati eljárások elvégzésre és megfelelően dokumentálásra kerültek.

Kontroll alapú könyvvizsgálat teljes hiánya

- A kisebb könyvvizsgáló cégek, illetve az egyedül dolgozó könyvvizsgálók nem tesztelik a könyvvizsgálatok során a folyamatokba épített kontrollokat, még akkor sem, ha egyébként nagyobb mintaválasztást igénylő alapvető könyvvizsgálati eljárással nem lehet elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyosságot szerezni.

Pl.: A könyvvizsgáló az eredménykimutatás egyes sorainak főkönyvi kartonjaiból „néhány” tétel kiválasztásával végzett alapvető eljárásokat. A kiválasztás módszere azonban nem eredményezett megfelelő könyvvizsgálati bizonyosságot. Nem vette figyelembe az eljárás célját és a sokaság jellemzőit, amelyből a mintát választotta.

A könyvvizsgálat tervezése és végrehajtása között nincs összhang

A megtervezett könyvvizsgálatai eljárások nem kerültek végrehajtásra.

- A tervezési dokumentumban szerepel, hogy az előző időszakhoz képest a kötelezettségek és a pénzeszközök állománya jelentősen megnőtt, de a munkaprogramban nincs erre vonatkozó könyvvizsgálati eljárás tervezve.
- Kapcsolt felekkel kapcsolatos tervezési dokumentum hiányos, nem azonosítja be a kapcsolt felek teljes körét és a nem tervez a kapcsolt felekkel folytatott tranzakciókra vonatkozó könyvvizsgálati eljárásokat.
- A könyvvizsgáló hiányosan és nem következetesen töltötte ki az "állítások szintjén azonosított kockázatok" c. táblázatot, így abból nem lehet megállapítani, hogy mely állításokat tekinti valójában lényegesnek - több helyen az összes választási lehetőséget bent hagyta: hatékony/nem hatékony/nem tesztelt. Ahol hatékornak tekintette a releváns kontrollokat, ott az állítás egyetlen könyvvizsgálati eljárással, bizonyítékkal sem került alátámasztásra, mivel egyetlen kontrollt sem tesztelt.

KOCKÁZATBECSLÉSI ELJÁRÁSOK

AZ ÁLLÍTÁSOK SZINTJÉN AZONOSÍTOTT KOCKÁZATOK

II/B5

Ügyfél neve: I	Dátum: I
Fordulónap:	Készítette:

Kockázattal érintett egyenleg	Azonosított kockázat rövid leírása	Releváns állítások*					Csalási kockázati tényező?	Eredendő kockázat eredeti becslése	Lehet lényeges a lehetséges hibás állítás bekövetkezése valószínűsége?	Az elhanyagolhatóan nagyobb a lényeges hibás állítás bekövetkezése valószínűsége?	Jelentős kockázat?	Ellenőrzések kialakításának és bevezetésének tesztelése	Ellenőrzések működési hatékonyságának tesztelése ³	Lényeges hibás állítás kockázatának becslése ⁴	Alapvető eljárások	
		L	J	T	É	B									Alapvető elemző eljárások	Adatok tesztelése
Pénzeszközök	hiány, értékelés	x	x	x	x	x	i	K	N	N	N	Hatékony, nem tesztelt	Hatékony / nem tesztelt	A	I	IN
Állampapírok	hiány, értékelés	x	x	x	x	x	i	K	N	N	N	Hatékony, nem tesztelt	Hatékony / nem tesztelt	K	N	IN
Hitelintézetekkel szembeni követelések	NA							M/K/A	IN	IN	IN	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	M/K/A	IN	IN
Ügyfelekkel szembeni követelések	behajthatatlanná válik, minősítés	x	x	x	x	x	n	K	K	N	N	Hatékony / nem tesztelt	Hatékony / nem tesztelt	A	I	IN
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok								M/K/A	IN	IN	IN	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	M/K/A	IN	IN
Részvények és más váltóhozamú értékpapírok								M/K/A	IN	IN	IN	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	M/K/A	IN	IN
Részvények és részesedések befekt. célra	értékelés	x	x	x	x	x	i	K	N	N	N	Hatékony / nem tesztelt	Hatékony / nem tesztelt	A	N	IN
Részvények, részesedések kapcs. Váll.								M/K/A	IN	IN	IN	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	Hatékony / nem hatékony / nem tesztelt	M/K/A	IN	IN
Immateriális javak	téves écs. elsz., értékelés	x	x	x	x	x	i	A	N	IN	IN	Hatékony / nem tesztelt	Hatékony / nem tesztelt	A	N	IN
Tárgyi eszközök	téves écs., értékelés	x	x	x	x	x	N	A	N	N	N	Hatékony / nem tesztelt	Hatékony / nem tesztelt	A	N	IN

*Ahol L – Létezés/Előfordulás, J – Jogok, T – Teljesség, É – Értékelés, B – Bemutató, P – Pontosság, Ielh – Időszakok közötti elhalasztás, Ért – Értéktelenség

Köszönöm a figyelmet!